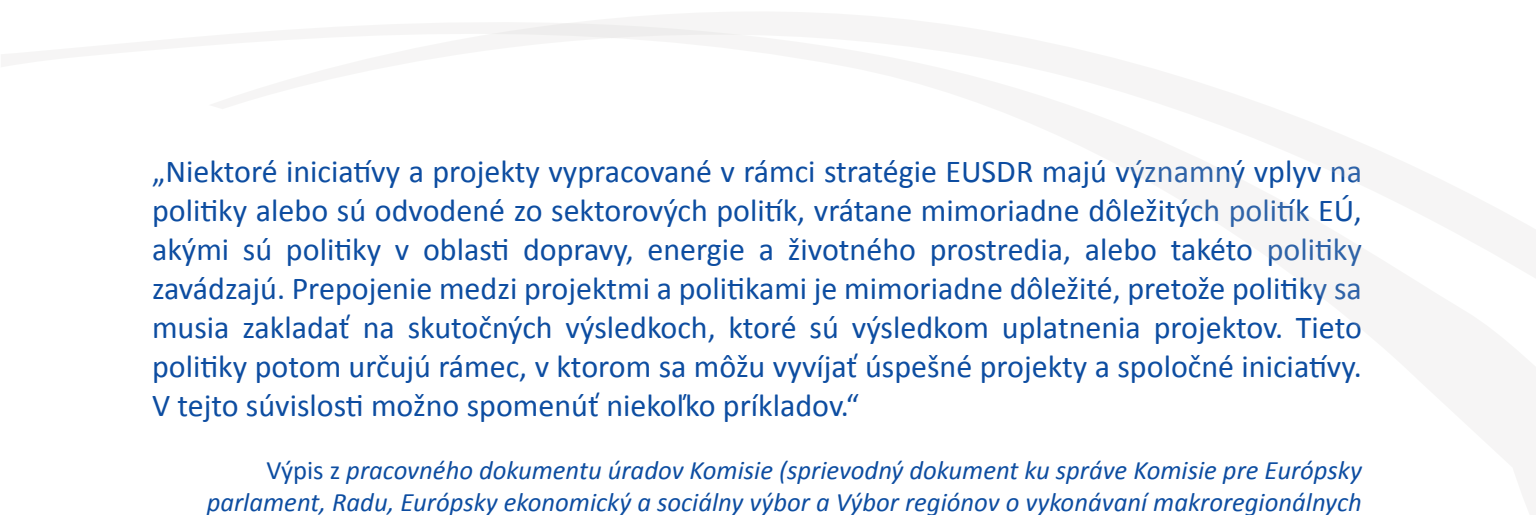

STRATÉGIA EURÓPSKEJ ÚNIE PRE PODUNAJSKÝ REGIÓN (EUSDR)

spolupráca naozaj viditeľná

„Niektoré iniciatívy a projekty vypracované v rámci stratégie EUSDR majú významný vplyv na politiky alebo sú odvodené zo sektorových politík, vrátane mimoriadne dôležitých politík EÚ, akými sú politiky v oblasti dopravy, energie a životného prostredia, alebo takéto politiky zavádzajú. Prepojenie medzi projektmi a politikami je mimoriadne dôležité, pretože politiky sa musia zakladať na skutočných výsledkoch, ktoré sú výsledkom uplatnenia projektov. Tieto politiky potom určujú rámec, v ktorom sa môžu vyvíjať úspešné projekty a spoločné iniciatívy. V tejto súvislosti možno spomenúť niekoľko príkladov.“

Výpis z pracovného dokumentu úradov Komisie (sprievodný dokument ku správe Komisie pre Európsky parlament, Radu, Európsky ekonomický a sociálny výbor a Výbor regiónov o vykonávaní makroregionálnych stratégií EÚ, (2019)

Germany

Czech Republic

Austria

Slovenia

Croatia

**Bosnia and
Herzegovina
Montenegro**

Obsah

EUSDR: Makroregionálna stratégia pre rozvoj a ochranu podunajského regiónu	8
Danube Strategy Point – sekretariát pre podunajský región	9
VZÁJOMNÉ PREPOJENIE REGIÓNU – inteligentným a dlhodobým spôsobom	10
Mobilita a multimodalita na vnútrozemských vodných cestách	12
Projekt Daphne: Sústava prístavov na Dunaji	13
Cestná, železničná a letecká doprava v regióne	15
Inteligentné riešenia pre politiky nízkouhlíkovej mobility v európskych mestách	16
Udržateľná energia	18
Obnoviteľné zdroje zelenej energie	19
Kultúra a cestovný ruch spájajú ľudí.	21
Podunajské kultúrne spoločenstvo – podpora kultúrnej spolupráce medzi podunajskými štátmi	22
OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA – čisté a zelené	24
Čisté vody	26
Spolupráca v rámci manažmentu povodia riek	27
Environmentálne riziká	29
Inovácie ako odpoveď na povodne, realizované odborníkmi a pre odborníkov	30
Zachovávanie biodiverzity a prírodných habitatov	32
Život pre dunajského jesetera	33
BUDOVANIE PROSPERITY – inteligentným, inovačným a inkluzívnym spôsobom	35
Spoločnosť založená na vedomostiach	37
Excelentnosť v manažmente projektov v oblasti výskumu, sociálnej a technologickej inovácie (Excellence-In-ReSTI)	38
Konkurencieschopnosť a rozvoj zoskupení	40
Ženy v podnikaní	41
Investície do ľudí a do ich schopností	43
Spravodlivé pracovné podmienky pre všetkých	44
KONSOLIDÁCIA REGIÓNU – účinnosť, stabilita a bezpečnosť	46
Inštitučná kapacita a spolupráca	48
Modely cezhraničnej spolupráce	49
Bezpečnejší región	51
Boj s organizovaným zločinom v oblasti obchodovania s drogami	52

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

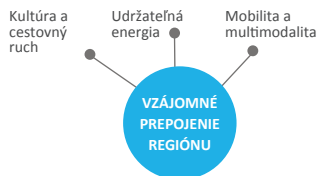
EUSDR: Makroregionálna stratégia pre rozvoj a ochranu podunajského regiónu

Stratégia Európskej únie pre podunajský región (EUSDR) bola vypracovaná, aby odpovedala na spoločné výzvy, ktorým čelia členské štáty EÚ a tretie štáty nachádzajúce sa v rovnakej zemepisnej oblasti, ktoré majú výhodu lepšej spolupráce a prispievajú k dosiahnutiu ekonomickej, sociálnej a územnej súdržnosti.

O uvedených témach nemôžeme vzhľadom na ich nadnárodný a strategický charakter hovoriť výlučne len na národnej úrovni. Stratégia vytvára súdržnosť a uľahčuje spoluprácu a prepojenie všetkých zainteresovaných strán s cieľom účinnejšie využívať existujúce zdroje.

Stratégia EUSDR združuje 9 členských štátov EÚ (Bulharsko, Česká republika, Chorvátsko, Maďarsko, Nemecko, Rakúsko, Rumunsko, Slovenská republika, Slovinsko) a 5 nečlenských štátov EÚ (Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Moldavská republika, Srbsko a Ukrajina) s celkovým počtom 115 miliónov obyvateľov.

Stratégia pokrýva 4 závažné tematické okruhy: vzájomné prepojenie, ochrana životného prostredia, zrast prosperity a konsolidácia bezpečnosti, ktoré sú všetky odzrkadlené v prioritných oblastiach, ktorých spolupráca je koordinovaná poverenými inštitúciami z krajín EUSDR, a siete koordinátormi prioritných oblastí.

Danube Strategy Point – sekretariát pre podunajský región

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Stratégia EUSDR sa preukázala ako úspešný spôsob vylepšovania integrácie a koherentného rozvoja podunajského regiónu.

Danube Strategy Point (DSP) je podporným orgánom pre všetky zainteresované strany zapojené do procesu uplatňovania stratégie. Podporuje spoluprácu medzi zainteresovanými stranami a ostatnými subjektmi (mechanizmy financovania, občianska spoločnosť, miestne/regionálne/národné úrady) a prispieva k tomu, aby sa stratégia stala známou pre čo najväčší počet ľudí. Zároveň preukazuje pridanú hodnotu, ktorú prináša pre zainteresované štáty a ich občanov.

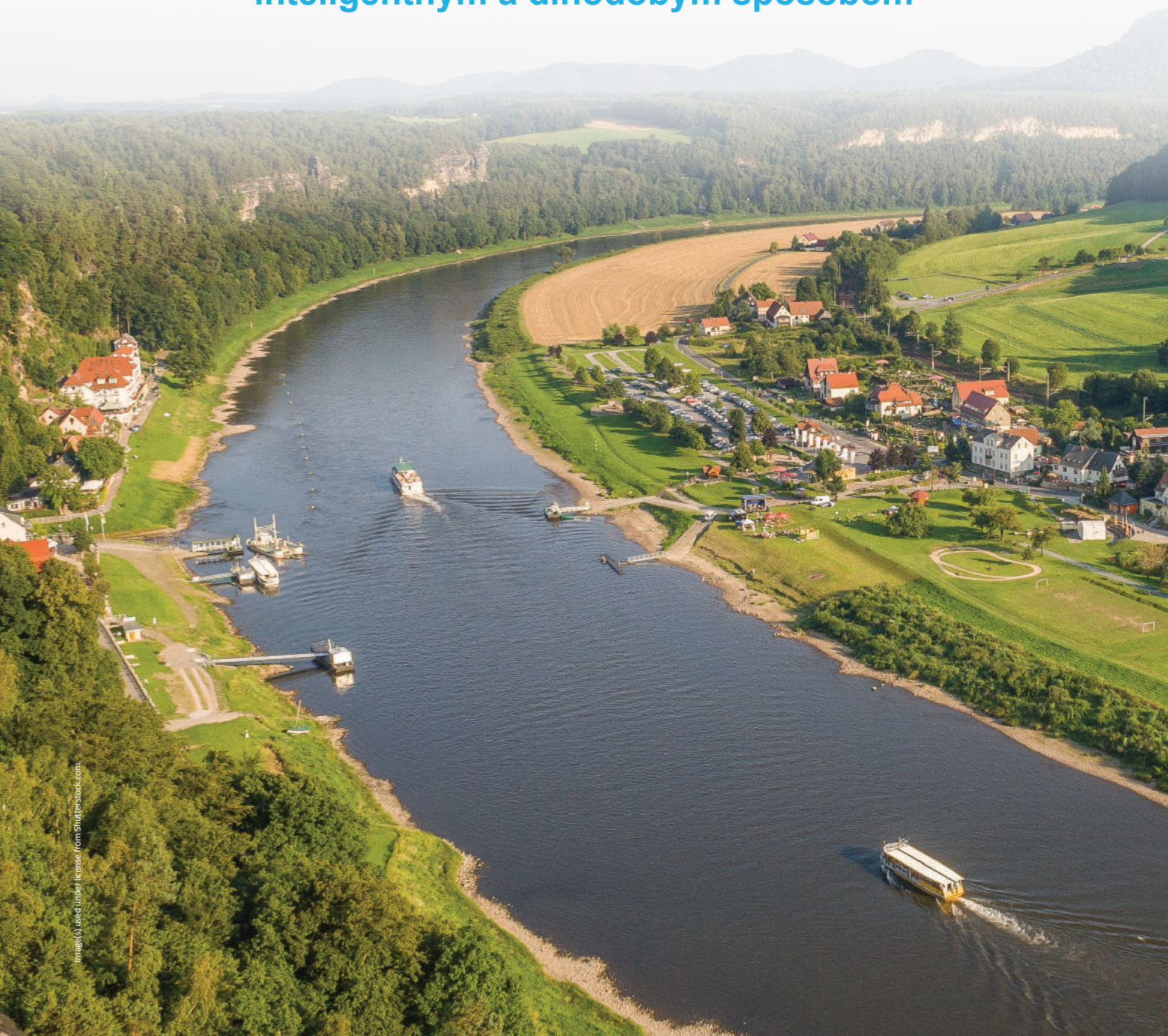
DSP, v úzkej spolupráci s národnými koordinátormi (NK), koordinátormi prioritných oblastí (KPO), predsedníctvom EUSDR a Európskou komisiou podnecuje proces hodnotenia a monitorovania EUSDR, podporuje uplatňovanie stratégie a poskytuje prostriedky na konsolidáciu kapacít zainteresovaných strán.

Od jesene roku 2018 je DSP zabezpečovaný prostredníctvom spoločného rakúsko-rumunského projektu (s kanceláriami vo Viedni a Bukurešti) a financuje ho nadnárodný program Dunaj (NPD).

Ďalšie detaily:

VZÁJOMNÉ PREPOJENIE REGIÓNU inteligentným a dlhodobým spôsobom

V snahe prispieť k dlhodobému, inkluzívnemu a inteligentnému rozvoju pomocou opatrení v oblastiach ako doprava, energia, kultúra a cestovný ruch, sa stratégia EUSDR zameriava na zlepšenie všeobecného prepojenia v regióne.

Spoločné úsilie vynaložené štátmi podunajského regiónu viedlo k značnému pokroku v koordinácii prác v oblasti infraštruktúry, spôsobe prevádzky dopravných a energetických systémov, pri výmene osvedčených postupov týkajúcich sa zelenej energie a rozvoja kultúry a cestovného ruchu na Dunaji. Účinné plánovanie, financovanie a uplatňovanie koordinovaných opatrení efektívne prispeli k vykonaniu významných krokov k prekonaniu hlavných ťažkostí zistených v regióne.

V nasledujúcej časti sú prezentované projekty a iniciatívy v oblasti prepojenia, ktoré reagujú na tieto výzvy a výsledky ktorých prispievajú k zlepšeniu udržateľného a účinného prepojenia regiónu.

Mobilita a multimodalita na vnútrozemských vodných cestách

Pri stanovení svojich ambiciózných cieľov sa prioritný okruh 1A – Vnútrozemské vodné cesty zameriaval na rozvoj nákladnej dopravy na rieke, zlepšenie splavnosti s ohľadom na zvláštnosti každého úseku Dunaja a jeho splavných prítokov, ako aj na vytvorenie účinnej infraštruktúry pre manažment vodných ciest.

Prioritný okruh 1A sa zameriava na:

- rozvoj účinných multimodálnych terminálov v prístavoch na Dunaji i na splavných prítokoch rieky pre prepojenie vnútrozemskej vodnej dopravy s cestnou a železničnou dopravou,
- vytvorenie služieb riečnych informácií (SIR), ktoré by umožnili výmenu relevantných informácií na medzinárodnej úrovni,
- hľadanie riešení na odstránenie nedostatku personálu v oblasti vnútrozemskej riečnej dopravy,
- zosúladenie výchovných štandardov v oblasti vnútrozemskej riečnej dopravy.

V záujme dosiahnutia uvedených cieľov prioritný okruh 1A mobilizuje a spája zainteresované krajiny, monitoruje spôsob, akým sú vypracované relevantné politiky, pripravuje odporúčania k týmto politikám a podporuje rozvoj projektov.

Prioritný okruh 1A úzko spolupracuje s prioritným okruhom 11 – Bezpečnosť s cieľom obmedziť

administratívne prekážky pri plavbe na Dunaji, s prioritným okruhom 6 – Zachovanie biodiverzity, krajiny a kvality vzduchu a pôdy v záujme dosiahnutia cieľov stanovených v „spoločnom vyhlásení o vnútrozemskej vodnej doprave a environmentálnej udržateľnosti na povodí Dunaja“ a s prioritným okruhom 1B s cieľom vytvoriť lepšie prepojenie prístavov s pobrežnými oblasťami.

Ďalšie detaily:

■ Projekt Daphne: Sústava prístavov na Dunaji

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Riečna doprava na Dunaji si vyžaduje modernú infraštruktúru, ktorá by v regióne zaistila konkurencieschopnejšie hospodárstvo s nízkouhlíkovými emisiami. Hoci je na Dunaji v prevádzke 70 prístavov, iba niektoré sú vybavené infraštruktúrou, zariadeniami a technológiami na úrovni, ktorá zabezpečuje dopravné a logistické služby vysokej kvality so zníženým negatívnym vplyvom na životné prostredie.

K najväčším prekážkam patrí slabá prístupová infraštruktúra, ktorá spája prístavy s inými dôležitými dopravnými tepnami (cestnou a železničnou dopravou), zastaraná prístavná infra- aj superštruktúra, staré zariadenia a nedostatočná údržba plavebného kanála. Všetky štrukturálne a byrokratické nedostatky majú za následok malé množstvo prepravovaného tovaru a nízku kvalitu poskytovaných služieb. Rozmanitosť právnych predpisov v regióne vedie k veľkej heterogenosti, pokiaľ ide o typy vlastníctva a

správy, čo sťažuje a znižuje súkromné investície v prístavoch, ako aj možnosť poskytovania služieb vysokej kvality.

Projekt DAPHNE – Sústava prístavov na Dunaji je prvým projektom určeným na zlepšenie výkonnosti prístavov na Dunaji. Jeho cieľom je premeniť ich na dôležité ekonomické centrá pomocou analýzy takých tém, ako sú zákonodarstvo v oblasti prístavov a financovanie prístavov, ich správa, manažment a rozvoj a stratégia a vytvorenie siete prístavov.

S cieľom odstrániť rozdiely a využívať potenciál dunajských prístavov, aby sa stali prvkami účinnejšej logistickej sústavy z hľadiska nákladov a taktiež centrami regionálneho rozvoja, navrhol projekt DAPHNE integrovaný prístup a identifikoval harmonizované riešenia.

Hlavným cieľom bolo vypracovanie niektorých odporúčaní týkajúcich sa legislatívneho rámca, ktoré by uľahčili implementáciu prístavnej infra- i superštruktúry a podporovali by prístavy vo využívaní celého ich potenciálu, aby sa stali multimodálnymi ekologickými centrami. Jedno z inovačných riešení navrhnutých v projekte sa týka vylepšenia ekologických opatrení v dunajských prístavoch a vypracovania „politik zelených prístavov“ do budúcnosti.

Pilotný vývoj prístavného informačného systému bol dosiahnutý a uplatnený v troch dunajských prístavoch (Enns – Rakúsko, Bratislava – Slovensko a Nový Sad a Smederevo – Srbsko). Tento inovačný systém optimalizuje

prístavné a logistické procesy integrovaním spôsobu získavania údajov a prepojenia dopravných a logistických reťazcov. Systém umožňuje inteligentnú a bezpečnú výmenu informácií medzi členmi prístavného spoločenstva.

Bola vyvinutá aj nadnárodná stratégia rozvoja podunajských prístavov, ktorú podporuje tzv. akčný plán a ktorá uľahčuje prechodný proces v celom regióne. Vytvorenie „sústavy podunajských prístavov“, ktorá bude k dispozícii všetkým subjektom v regióne, ponúklo nové možnosti vyhľadávania prispôbených riešení spoločných problémov.

Projekt financovaný nadnárodným programom Dunaj

Partneri z Bulharska, Chorvátska, Maďarska, Moldavska, Rakúska, Rumunska, Slovenska, Srbska a Ukrajiny.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Ďalšie detaily:

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Cestná, železničná a letecká doprava v regióne

Rozvoj dopravnej infraštruktúry je kľúčovým prvkom ekonomického rozvoja podunajského regiónu.

Prioritný okruh 1B – Železničná, cestná a letecká doprava, je zameraný na zlepšenie mobility a multimodálnej dopravy prostredníctvom cestného, železničného a leteckého spojenia a podporuje lepšie a inteligentnejšie prepojenia z hľadiska ochrany životného prostredia a účinnosti.

Infraštruktúra mobility v podunajskom regióne bude vylepšená uplatňovaním takzvaných prioritných projektov TEN-T, koridorov železničnej prepravy tovaru a investícií do regionálneho leteckého prepojenia.

Boli vykonané opatrenia s cieľom :

- posilniť spoluprácu medzi zainteresovanými stranami v oblasti leteckej dopravy,
- zvýšiť kvalitu udržateľných metropolitných dopravných systémov,
- zlepšiť regionálnu a miestnu cezhraničnú infraštruktúru,
- zabezpečiť prístup k vidieckym oblastiam,
- rozvíjať plánovanie uzlov pre multimodálnu dopravu,
- rozvíjať systémy inteligentnej dopravy pomocou ekologických technológií, najmä v mestských zónach.

Ďalšie detaily:

Intelligentné riešenia pre politiky nízkouhlíkovej mobility v európskych mestách

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Makrostratégie dokazujú svoju relevantnosť pri plánovaní a realizácii medziregionálnych projektov. Znečisťovanie mestského životného prostredia má negatívny vplyv aj za hranicami postihnutých krajín. Zvýšenie kvality mestskej dopravy je jednou z výziev, na ktorú európske mestá musia nájsť riešenia. Aj napriek obmedzujúcim predpisom, ktoré už boli zavedené v európskej mestskej doprave, predovšetkým v centre miest, existuje naliehavá potreba nájsť pre mestské zóny nové funkčné riešenia.

Projekt SOLEZ (riešenia pre oblasti s nízkou emisiou uhlíka) ponúka inovatívne riešenia: v 8 mestách bol iniciovaný dialóg medzi miestnou správou, obyvateľmi, turistami a súkromnými prepravnými spoločnosťami s cieľom nájsť a prijať opatrenia na podporu

nízkouhlíkovej mobility – intelligentné služby a produkty na zlepšenie kvality systémov mestskej dopravy. Projekt SOLEZ vytvoril zvýšením informovanosti o všeobecných problémoch mobility v mestách prostredie, v ktorom zainteresované strany môžu spoločne vypracovať stratégiu nízkouhlíkovej mobility v mestách, ako aj príslušné akčné plány.

Uskutočnili sa rôzne pilotné akcie:

- riešenia týkajúce sa intelligentných parkovísk v Brne (CZ), Gdaňsku (PL), Žiline (SK), Vicenze (IT) a Dubrovníku (HR),
- služby s pridanou hodnotou v Turíne (IT), Grazi (AT), Gdaňsku (PL), Vicenze (IT), Sárvári (HU),

- plán elektrifikácie autobusovej mestskej dopravy v Dubrovniku (HR) a Žiline (SK).

V Brne (CZ) napríklad pripravili pilotnú akciu, ktorá by riešila problém parkovísk v meste. Keďže počet autobusových liniek smerujúcich do Brna nie je pre veľký počet pravidelne dochádzajúcich osôb postačujúci, ľudia parkujú svoje autá na železničných staniciach mimo mesta. Hoci existovali parkoviská vo funkčných oblastiach Brna, bol potrebný systematický prístup a štandardizácia riešenia typu Park&Ride. Bol vyvinutý softvér na sledovanie intenzity dopravy a zabezpečilo sa prepojenie medzi údajmi prinášanými detektormi intenzity premávky a údajmi z detektorov obsadenosti parkovísk. Tento nástroj poskytuje informácie o obsadenosti parkovísk a cestujúcim umožňuje porovnávať čas potrebný na cestu autom a vlakom a vybrať si tak to najlepšie riešenie.

Projekt SOLEZ prispieva k zabezpečeniu mobility a niektorých dlhodobých systémov metropolitnej dopravy. Zároveň rozvíja systémy inteligentnej premávky, a to používaním ekologických technológií v súlade s modelmi navrhnutými v prioritnom okruhu 10, Mestské spevnené plochy v podunajskom regióne.

Projekt financovaný programom INTERREG pre strednú Európu

Partneri z Českej republiky, Chorvátska, Talianska, Maďarska, Poľska, Rakúska, Slovenska.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Ďalšie detaily:

Image(s): Danube Transnational Programme_DARUNGE

Udržateľná energia

Udržateľná budúcnosť je to, čo musíme vybudovať pre budúce generácie. Žijeme v dobe veľkého technologického pokroku, ktorý si zároveň vyžaduje veľký počet zdrojov. Civilizácia sa vyvíja, životné podmienky sa zlepšujú, ale za akú cenu?

Veľké množstvo energie, ktorú spotrebujeme, pochádza z fosílnych palív, ktoré veľmi výrazne znečisťujú región, v ktorom žijeme. Toto znečistenie životného prostredia by malo byť čo najviac znížené, a to aj v podunajskom regióne, podporovaním využívania udržateľnej energie.

Prioritný okruh 2 – Podporovanie udržateľných energií uplatňuje prístup v troch smeroch:

- zabezpečuje koordináciu regionálnych politík v oblasti energie s cieľom využívať celý potenciál integrovaného trhu energie,
- uľahčuje integráciu energetických trhov štátov, ktoré nie sú členmi EÚ a pomáha im uplatňovať acquis EÚ v oblasti energie,
- podporuje rozvoj prelomových technológií v záujme zvyšovania energetickej efektívnosti v regióne a zlepšenia úrovne využívania zdrojov obnoviteľnej energie.

Ďalšie detaily:

■ Obnoviteľné zdroje zelenej energie

Photo credit: Danube Transnational Programme, the DARLINGe project

Klimatické zmeny a manažment zásobovania energiou predstavujú celosvetový problém. Jednotlivé štáty sveta by preto mali využívať obnoviteľné zdroje, ako sú vietor, voda, svetlo a slnečné teplo, sacharidy z rastlín alebo geotermálne vody, ktoré môžu pokrývať našu spotrebu energie.

V podunajskom regióne je jednou z príčin znečisťovania široké využívanie fosílnych palív v tepelnom odvetví, ktoré sa tak stáva hlavným spotrebiteľom energie: iba na vykurovanie bytov a prívod teplej vody sa spotrebuje približne 80 % z celkového množstva energie používanej v Európe. Štáty zapojené do projektu EUSDR väčšinou používajú na vykurovanie bytov fosílna palivá (plyn, uhlie). Spaľovanie fosílnych druhov palív však má priamy vplyv na zdravie ľudí. Výrazne prispieva k emisiám skleníkových plynov, ktoré zvyšujú nepriaznivé trendy týkajúce sa klimatických zmien. Energetická bezpečnosť

týchto štátov je preto zraniteľná a závisí od dodávok dovážaných zdrojov.

Podunajský región je bohatý na termálne pramene – alternatívny obnoviteľný zdroj energie. Táto energia je k dispozícii vo veľkom množstve, keďže podzemné zdroje tepla sa nachádzajú po celom svete. Ide o zdroj energie, ktorý vyžaduje minimálne náklady, zaručuje nepretržité zásobovanie energiou s vopred známymi výstupmi, je nezávislý od meteorologických podmienok a má obrovský nevyužitý potenciál, ktorý môže v rovnakej miere slúžiť ako faktor ekonomického rozvoja regiónu.

Projekt DARLINGe (Podunajský región – lídrom v oblasti geotermálnej energie) bol vyvinutý, aby vyvážil energetický mix zvýšením podielu obnoviteľného a energeticky efektívneho využívania hlbokých geotermálnych vôd v tepelnom sektore.

Najdôležitejším výsledkom projektu DARLINGE je vypracovanie spoločnej cezhraničnej stratégie zvyšovania geotermálneho vykurovania a chladenia v podunajskom regióne. Vzhľadom na to, že na úrovni EÚ neexistuje podobná stratégia, Cezhraničná stratégia v oblasti geotermálnej vody v podunajskom regióne predstavuje dôležitý krok k pretvoreniu oblasti na hospodárstvo s emisiami s nízkym obsahom uhlíka.

Projekt presadzuje prístup k obnoviteľným technológiám výroby tepelnej energie. Geotermálne tepelné systémy by teda mohli znížiť využívanie fosílnych palív, keďže predstavujú reálnu možnosť dekarbonizácie tepelného sektora.

Tím projektu DARLINGE pripravil mapu zdrojov bohatých na hlbinnú geotermálnu energiu a požiadaviek tepelnej energie, ktoré by mohli uspokojiť v strednej a juhovýchodnej oblasti podunajského regiónu, ktorá zahŕňa južnú časť Maďarska, severovýchod Slovinska, sever Chorvátska, severné časti Bosny a Hercegoviny, sever Srbska a západnú časť Rumunska – oblasti s celkovou rozlohou cca 95 000 km².

Riešenia, ktoré sa opierajú o vedu, a nástroje manažmentu boli poskytnuté miestnym, regionálnym a celoštátnym subjektom prijímajúcim rozhodnutia s cieľom uplatňovať zodpovedné riadenie životného prostredia.

Projekt financovaný nadnárodným programom Dunaj INTERREG

Partneri z Bosny a Hercegoviny, Chorvátska, Maďarska, Rumunska, Slovinska, Srbska

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Ďalšie detaily:

Kultúra a cestovný ruch spájajú ľudí.

Vzhľadom na to, že podunajský región ponúka rozmanité historické dedičstvá, kultúrne, etnické a náboženské zvláštnosti, spoločenstvá a štáty, prioritný okruh 3 – Presadzovanie kultúry a cestovného ruchu, priamych ľudských kontaktov odhaľuje oporné body pre ďalšiu spoluprácu v týchto oblastiach.

Témy ako rozvoj cestovného ruchu, kultúrneho dedičstva a interkultúrny dialóg sú obvykle vzájomne prepojené a profitujú z integrovaného postupu v rámci projektu EUSDR. Tento tematický okruh si teda kladie za cieľ zachovať a podporovať kultúru a kultúrne dedičstvo v podunajskom regióne.

Navrhnuté činnosti sa teda snažia o udržateľné zachovanie kultúrnych hodnôt a prírodného dedičstva, a to rozvíjaním relevantných kultúrnych zoskupení, sietí múzeí, prekladateľských služieb a informačných centier, s cieľom podporovať výmenu a networking v oblasti súčasného umenia a vytvorenia „modrej knihy“ podunajskej kultúrnej identity.

Čo sa týka cieľov v oblasti cestovného ruchu, jednotlivé opatrenia sa zameriavajú na rozvoj podunajského regiónu ako európskej značky, podporujú integráciu jednotného monitorovacieho systému v oblasti cestovného ruchu, rozvoj nových a udržiavanie existujúcich kultúrnych trás v podunajskom regióne a rozvoj nových ekologických turistických produktov v podunajskom regióne.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Ďalšie detaily:

Podunajské kultúrne spoločenstvo – podpora kultúrnej spolupráce medzi podunajskými štátmi

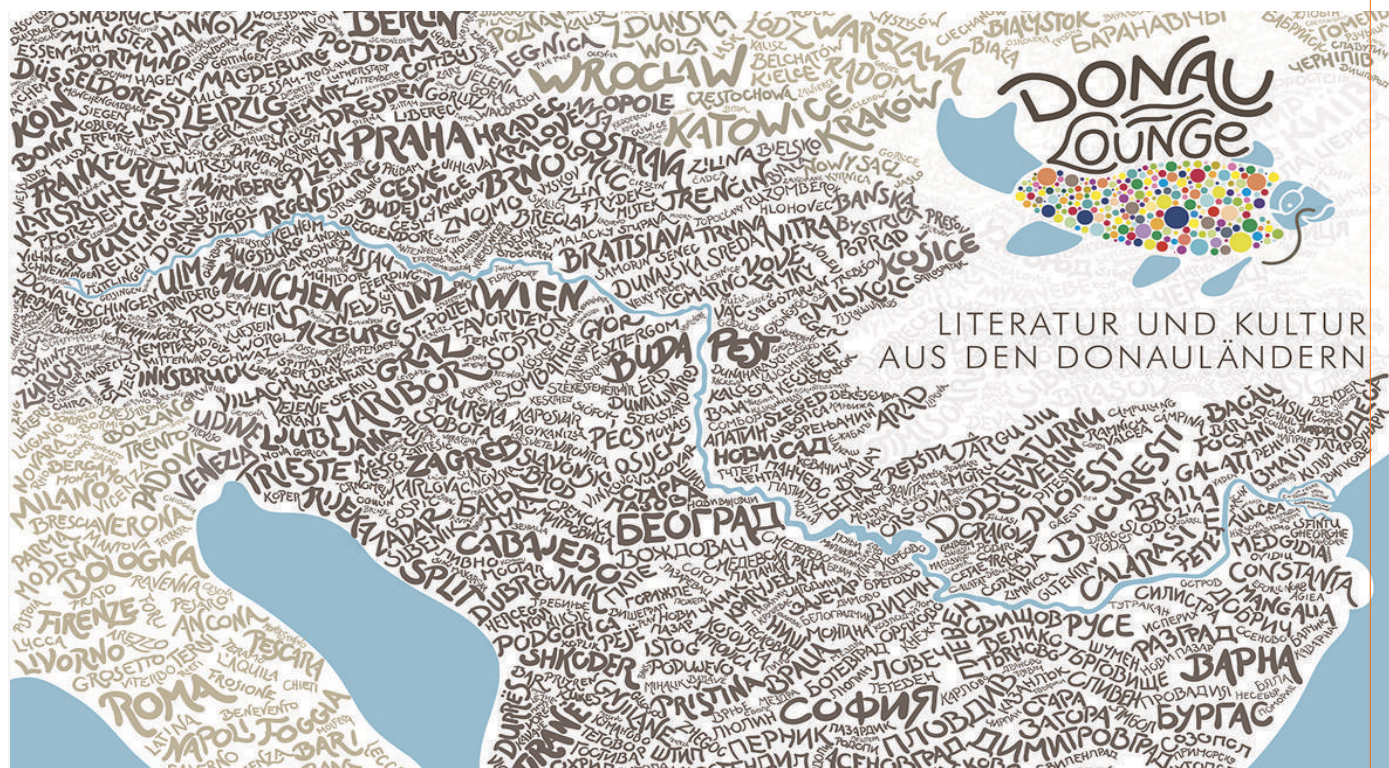

Photo credit: <https://www.danubeculturalcluster.eu>

Podunajská oblasť ponúka veľmi rozmanité kultúrne dedičstvo. Koncept makroregionálnej stratégie môže preukázať svoj význam, pokiaľ ide o spojenie snáh a spoluprácu všetkých dotknutých štátov.

Asociácia Podunajské kultúrne spoločenstvo (Danube Cultural Cluster Association, DCCA), ktorá je príkladom spoločného úsilia, sa zameriava na všetky štáty podunajského regiónu. Bola zložená vo Viedni v roku 2012 a jej úlohou je zastupovať záujmy súčasných kultúrnych a tvorivých projektov a vytvoriť

platformu pre komunikáciu, podporu a spoluprácu. V tejto súvislosti vypracúva vlastné projekty, ktoré presadzujú Dunaj ako kvalitnú kultúrnu značku.

V súčasnosti je asociácia DCCA zapojená do početných medzinárodných a kultúrnych podujatí a partnerstiev. V roku 2019 združilo Podunajské kultúrne spoločenstvo 13 členov zastupujúcich 6 podunajských štátov. Členovia sa vzájomne podporujú v nadnárodných projektoch a akciách.

Asociácia propaguje skryté dedičstvo aj súčasné umelecké a digitálne projekty. Zároveň sa podieľa na spoločnom procese vypracúvania kultúrnych politík a stratégií v podunajskom regióne.

DCCA pôsobí ako pridružený partner projektu Kultúrna základňa Dunaja – tvorivé priestory pre 21. storočie (financovaného prostredníctvom dunajského nadnárodného programu INTERREG). Platforma CultPlatform21 výrazne prispieva k spoločnému procesu vypracúvania kultúrnych politík a stratégií v podunajskom regióne. Projekt vytvára mosty medzi menej známymi oblasťami kultúrneho dedičstva a umeleckými a digitálnymi projektmi a je prepojený aj s rozvojom kultúrnych trás.

Najúspešnejšou medzinárodnou iniciatívou asociácie DCCA je Donau Lounge – regionálny program súčasnej literatúry a kultúry. Spolu s ním vznikol aj program a vlastný prezentačný stánok na medzinárodných knižných trhoch v podunajskej oblasti. Iniciatíva Donau Lounge začala v roku 2012 a bola už prítomná na 15 podujatiach vo Viedni (AT), Târgu Mureș a Bukurešti (RO), Budapešti (HU) a Ľvove (UA).

V novembri 2019 oslávil program Donau Lounge svoje 7. výročie v rámci BUCH WIEN – medzinárodného knižného trhu vo Viedni. Počas tohto podujatia 35 autorov i hostí z 11 krajín podunajského regiónu prezentovalo svoje posledné vydané knihy a zúčastnilo sa besied a pásiem čítania.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Partneri z Bulharska, Maďarska, Nemecka, Rakúska, Slovenska, Srbska.

Ďalšie detaily:

OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

čisté a zelené

Povodie rieky Dunaj zahŕňa komplexné, no krehké ekosystémy, ktoré sú základom všetkých činností človeka. Keďže za hlavné výzvy sa v podunajskom regióne považujú klimatické zmeny, udržateľné využívanie prírodných zdrojov a zachovanie kvality životného prostredia. EUSDR ponúka špecifické možnosti spolupráce vo vzťahu k obnoveniu a udržaniu kvality vody, manažmentu rizík životného prostredia a zachovaniu biodiverzity, krajiny a kvality vzduchu a pôdy.

Zapojené strany v podunajskom regióne vykonávajú spoločné opatrenia na ochranu a obnovenie kvality často neoceniteľného prírodného majetku, ktorý tvorí veľkú rozmanitosť vzájomne prepojených a závislých ekosystémov.

Zároveň boli navrhnuté integrované činnosti s cieľom predchádzať prírodným a človekom spôsobeným katastrofám, pripravovať sa a reagovať na ne.

V nasledujúcej časti sú prezentované niektoré relevantné iniciatívy za zachovanie prírodného dedičstva a na zlepšenie úrovne pripravenosti na boj proti katastrofám.

Čisté vody

Obnovovanie a zachovávanie kvality vôd je hlavným cieľom prioritného okruhu 4 – Obnovovanie a zachovávanie kvality vody, ktorý podporuje aktivity spojené s bezpečnosťou zásobovania pitnou vodou, zabezpečuje uplatňovanie rámcovej smernice EÚ o vode (RSV) a smernice o čistení mestských odpadových vôd (SCMOV).

Tento tematický okruh zahŕňa 4 dôležité témy:

- uplatňovanie opatrení na plnenie manažérskych cieľov stanovených plánom manažmentu dunajského povodia,
- zníženie množstva živín v Dunaji tak, aby sa dosiahlo obnovenie ekosystémov Čierneho mora až do stavu z roku 1960,
- vypracovanie správy o analýze Dunajskej delty s cieľom ukončiť plánu manažmentu delty,
- zachovávanie životaschopných populácií jeseterov v Dunaji.

Toto všetko prispieva k vykonávaniu opatrení na boj proti znečisťovaniu vody poľnohospodárskym odpadom, mikroplastmi a nebezpečnými látkami, ako sú napríklad farmaceutické prípravky, a nebezpečným odpadom, ako aj k podpore aktivít v podpovodiach a tiež k zlepšeniu migrácie populácií rýb.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Ďalšie detaily:

■ Spolupráca v rámci manažmentu povodia riek

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Voda je mimoriadne dôležitým prvkom v našom životnom prostredí a udržateľný a zodpovedný manažment dostupných vodných zdrojov preto nie je len možnosťou, ale aj našou povinnosťou.

Výzvy v povodí rieky Tisa súvisia s tým, že v danej oblasti žije početné obyvateľstvo, pričom jeho veľká časť žije priamo v záplavovom území rieky. Užívajú si síce krásu tohto povodia, ale súčasne čelia rôznym problémom spôsobeným práve ním, či už sú to trvalé naplaveniny, veľké záplavy v dôsledku zvýšenej úrovne vody a následné zníženie úrovne vody v teplej sezóne a jej veľké znečistenie.

Projekt JOINTISZA bol vypracovaný pre vylepšenie situácie vôd v povodí rieky Tisa pomocou opatrení spojených s manažmentom povodia a ochranou proti záplavám. Prvým krokom na dosiahnutie tohto cieľa bolo charakterizovanie povodia vrátane hodnotenia stavu

vodných útvarov a získania aktualizovaných informácií o najdôležitejších aspektoch vodného hospodárstva. Súčasne bola vykonaná analýza potrebného množstva vody a stavu podzemných vôd. Boli navrhnuté opatrenia, ktoré by zabezpečili vyvážený kvantitatívny manažment vody a zaistili jej dobrý stav. Vďaka projektu je plánovanie manažmentu záplavového rizika lepšie integrované v procese plánovania manažmentu povodia (MP), pretože sa pripravila stratégia založená na pláne integrovaného manažmentu povodia rieky Tisa a pláne manažmentu povodňového rizika rieky Tisa.

Úspech riešenia tohto problému závisí od spolupráce krajín v povodí Tisy. Tieto štáty sa spoločne usilujú o zosúladenie prístupu a spoločné konanie v prospech svojich občanov. Vzhľadom na to, že projekt JOINTISZA je prvou spoluprácou tohto druhu medzi krajinami z povodia Tisy, mohol by podnietiť ďalšiu spoluprácu aj v iných oblastiach regiónu.

Podrobný plán MP ,by mohol byť základom pre uplatňovanie opatrení v naliehavých situáciách, pretože rieši problémy manažmentu vody prostredníctvom integrovanej príručky pre vládnych činiteľov a expertov a ponúka odpovede v prípade kritických situácií.

Zosúladené opatrenia v oblasti ochrany pred povodňami boli tiež vypracované s cieľom zlepšiť úspešnosť aktivít, ktoré by mohli zachrániť ľudské životy a majetok.

Projektový tím predviedol prostredníctvom praktických aktivít simuláciu prietru priehrady na rieke Crasna, počas ktorej si experti zo zúčastnených krajín mohli vyskúšať svoje metódy. Išlo o prípadovú štúdiu cezhraničného vplyvu takejto udalosti, ktorá preukázala, že použitie presných topografických a hydrologických údajov môže viesť k naozaj pravdivým a objektívnym výsledkom.

Projekt financovaný nadnárodným programom Dunaj INTERREG

Partneri z Maďarska, Rakúska, Rumunska, Slovenska, Srbska a Ukrajiny.

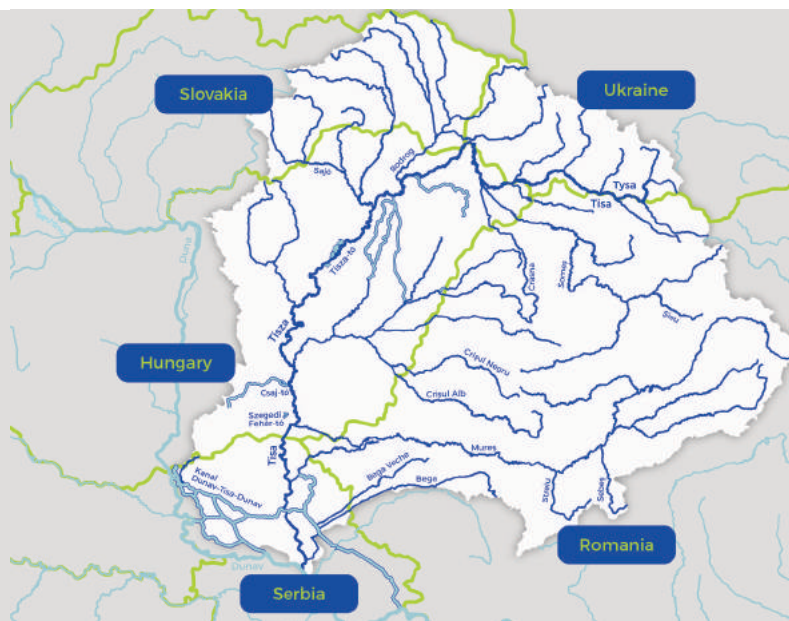

Photo credit: Danube Transnational Programme, the JOINTISZA project

Ďalšie detaily:

spojených s plánovaním v priestore, rozšírila výsledky vedeckých štúdií s cieľom predvídať regionálny a miestny vplyv klimatických zmien pomocou výskumu.

S cieľom znížiť povodňové riziko prioritný okruh 5 ponúka a vylepšuje trvalú podporu plnenia plánu manažmentu rizika záplav na rieke Dunaj. Hoci sa kladie dôraz najmä na manažment povodňového rizika, aj riziko sucha a mrznutia predstavujú témy, ktorým je potrebné venovať pozornosť. Prostredníctvom spolupráce s Globálnym partnerstvom pre vodu je tento prioritný okruh zameraný aj na riziko sucha.

Environmentálne riziká

S ohľadom na udalosti z nedávnej minulosti a prognózy všeobecného povodňového rizika v podunajskom regióne zisťujeme, že povodňový fenomén bude v dôsledku klimatických mien čoraz intenzívnejší. Prioritný okruh 5 – Manažment environmentálneho rizika reaguje na výzvy spojené s nedostatkom vody, suchom a rizikom povodní.

Hlavným cieľom je reagovať na výzvy spojené s nedostatkom vody a suchom v súlade s plánom manažmentu povodia Dunaja, správou o vplyve sucha na povodie Dunaja z roku 2015 (prijatou v roku 2016) a prebiehajúcimi prácami v oblasti prispôsobovania sa klimatickým zmenám. Spolupráca s Medzinárodnou komisiou pre ochranu rieky Dunaj (ICPDR) ponúka platformu, prostredníctvom ktorej možno dosiahnuť spoločné ciele. V posledných rokoch tento tematický okruh prispel k vypracovaniu stratégie ICPDR o prispôbovaní klimatickým zmenám, ktorá bola aktualizovaná v roku 2018. Zároveň podporila rozvíjanie a uplatňovanie projektov v oblasti manažmentu rizika sucha a klimatických zmien

Vo vzťahu k situáciám, v ktorých preventívne opatrenia nie sú dostatočne účinné, a preto dochádza ku katastrofám, tento tematický okruh podporuje hodnotenie rizika katastrofy v podunajskom regióne a podporuje opatrenia zvyšovania flexibility, prípravy a schopnosti okamžitej reakcie v prípade katastrof.

Ďalšie detaily:

Inovácie ako odpoveď na povodne, realizované odborníkmi a pre odborníkov

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Povodne predstavujú skutočnú výzvu v povodí rieky Dunaj, pričom najviac povodní bolo zaregistrovaných v období 2002 – 2014. V roku 2010 postihla jedna z najzávažnejších záplav predovšetkým stredné a východné oblasti povodia a spôsobila 35 úmrtí, evakuáciu najmenej 15 200 ľudí a materiálne škody odhadované na 2 miliardy eur. Povodne v podunajskom regióne predstavujú kolektívne nebezpečenstvo sami o sebe. Odborníci z tejto oblasti sa preto musia rýchlo prispôbovať tomuto stále väčšiemu riziku a držať krok so spoločnosťou, podliehajúcou stále rýchlejšiemu procesu zmien.

Projekt DAREnet ponúka inovačné riešenie boja proti povodňam, vypracované odborníkmi a pre odborníkov v tejto oblasti s cieľom zlepšiť ich inovačnú schopnosť v oblasti civilnej ochrany, pričom sa kladie veľký dôraz na celkovú odolnosť proti povodňam v krajinách podunajského regiónu. Práve preto vytvoril projekt DAREnet štruktúrovanú sústavu spolupráce

odborníkov v oblasti odolnosti proti povodňam v podunajskom regióne, podporovanú neustále sa rozvíjajúcou multidisciplinárnou komunitou (tvorcovia politik, zástupcovia akademického prostredia, subjekty z danej oblasti).

Projekt DAREnet Network and Community pomáha odborníkom v oblasti prevencie rizika záplav určovať možnosti a potreby príslušnej inovácie a zameriava ich pozornosť na potrebné inovatívne riešenia. Keďže poskytuje presnejšiu analýzu spôsobu, ktorým môžu výskum a inovácia prispievať k zlepšeniu reakcie a celkovej odolnosti proti povodňam, pripravuje priestor na stanovenie účinných inovačných politik.

Ak sa pýtate, ako tento projekt funguje, predstavte si nasledujúci scenár: zosuvy pôdy spôsobené silnými dažďami. Používanie technológií monitorovania pozemkov vystavených riziku zosúvania pôdy sa stáva témou výskumu a inovácie v rámci pracovnej

skupiny daného projektu. Analýza uvedenej pracovnej skupiny poukazuje na to, že v prípade silných dažďov je presnosť údajov laserových monitorovacích systémov obmedzená. Analyzuje sa viacero alternatív. Podľa analýzy je monitorovanie pomocou radaru zrejme najsľubnejším riešením, hoci si vyžaduje dodatočný výskum a vývoj. Tento aspekt sa stáva prioritou plánu v oblasti výskumu a inovácií v projekte DAREnet.

Po prijatí odporúčaní uvedených v pláne vytvorili tri organizácie z oblasti manažmentu povodňového rizika, jedna výskumná skupina so špecializáciou na spracovanie signálu a jeden IMM z oblasti radarových technológií malý tím, ktorý aj naďalej podnecuje iniciatívu rozvoja prístupnej a životaschopnej aplikácie. Iniciatíva je dostupná a propagovaná prostredníctvom platformy on-line komunikácie projektu DAREnet. Táto skutočnosť prilákala pozornosť ďalších krajín a organizácií v oblasti manažmentu povodňového rizika, ktoré sa zapojili do činnosti tímu. Konečný výsledok danej iniciatívy bude zahrnutý do portfólia výskumných a inovačných iniciatív projektu DAREnet.

Toto portfólio inovačných iniciatív pre odborníkov bude propagované medzi kľúčovými činiteľmi v politickej a finančnej oblasti na národnej, regionálnej a európskej úrovni s cieľom zvýšiť ich informovanosť o kľúčovej úlohe inovácie v oblasti zlepšenia odolnosti proti povodňam v regióne.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Projekt financovaný výskumným a inovačným programom Horizont 2020

Partneri z Bulharska, Chorvátska, Maďarska, Nemecka, Rakúska, Rumunska, Slovenska, Srbska a Ukrajiny vrátane medzinárodných organizácií – Medzinárodnej komisie pre ochranu rieky Dunaj (MKORD), Medzinárodného ústavu pre bezpečnosť a manažment núdzových situácií na Slovensku (ISEM), s účasťou relevantných poľských a belgických organizácií.

Ďalšie detaily:

Zachovávanie biodiverzity a prírodných habitatov

Jednotlivé druhy zvierat a rastlín, ako aj ich prírodné habitaty sú na rieke Dunaj vystavené mnohým antropogénnym faktorom a rizikám: znečisteniu spôsobenému nevhodným čistením odpadovej vody, hnojivám používaným v poľnohospodárstve, kontaminovaným ložiskám a nakladaniu s odpadmi a taktiež erózii ornej pôdy. Roztrieštenosť ekosystémov, intenzifikácia obrábania pôdy a rozširovanie mestských sídel predstavujú ďalšie problémy pre proces ochrany prírodných habitatov v podunajskom regióne .

Zánik prírodných habitatov, spôsobený uvedenými faktormi, vytvára tlak na faunu a flóru a ovplyvňuje kvalitu životného prostredia. Prioritný okruh 6– Zachovávanie biodiverzity, krajiny a kvality vzduchu a pôdy reaguje na tieto výzvy konkrétnymi akciami, s prihliadnutím na ekologické požiadavky v podunajskom regióne z makroregionálnej perspektívy.

V tejto súvislosti kladie uvedený tematický okruh dôraz na:

- vytvorenie ekologickej infraštruktúry a obnovenie postihnutých ekosystémov,
- určovanie invazívnych nepôvodných druhov,
- ochrana a zvýšenie bezpečnosti ohrozených druhov, napríklad jesetera a iných druhov domácich rýb.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Ďalšie detaily:

■ Život pre dunajského jesetera

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Jesetery sú druhom rýb, ktorý je vystavený najväčšiemu riziku zániku na globálnej úrovni, pričom vo svete existuje málo prírodných habitatov v ktorých tento druh ešte žije. Dôvody zníženia populácie jesetera sú komplexné a sú spojené s nezákonným rybolovom, so vzdúvadlami na priehrade Železné vráta a zničením migračných trás rýb pre uloženie ikier, stratou prírodných habitatov v dôsledku ťažby piesku a štrku a vyrovnávania toku vody a vytvárania plavebných kanálov určených pre prevenciu záplav alebo uľahčenie plavby. Najvýznamnejšou príčinou je však nadmerná ťažba.

Projekt „Život pre dunajského jesetera“ má za cieľ nájsť riešenia pre túto nadnárodnú výzvu, ktorá si vyžaduje makroregionálny prístup. Projekt spája všetky predpoklady, aby sa stal úspešným. Zdôrazňuje význam záchrany druhov jesetera, ktoré ešte žijú v dolnom toku Dunaja a v severozápadnej oblasti Čierneho mora, v spolupráci s rybármi, kompetentnými úradmi uplatňujúcimi zákon a obchodníkmi.

Pri aktívnej účasti všetkých zainteresovaných krajín sa úspešným uplatňovaním politik obsiahnutých v projekte

už dosiahlo viacero priaznivých výsledkov a projekt bude pokračovať v dosahovaní podobných úspešných výsledkov:

- Jester malý (jeden z 5 druhov jesetera žijúcich v Dunaji) sa spravidla nachádzal v Srbsku, ale stáva sa čím ďalej tým zriedkavejším. V Srbsku bol preto vydaný zákaz lovu tohto druhu ryby v dôsledku širokej kampane podporovanej aj rybármi. V súčasnosti sú všetky druhy jesetera chránené vo všetkých krajinách okolo dolného toku Dunaja. Rybolov pomocou sietí je v Dunajskej delte v Ukrajine obmedzený, aby sa predchádzalo náhodnému lovu jeseterov. Ukrajinskí colníci absolvujú školenie, aby boli schopní zastaviť nezákonný vývoz a dovoz ikier a mäsa jesetera.
- V Rumunsku bola podpísaná dohoda medzi ministerstvami a všetkými relevantnými orgánmi presadzujúcimi zákon, ktorá vytvorila podmienky pre úzku spoluprácu medzi agentúrami prostredníctvom výmeny personálu, zariadení a finančných zdrojov, výmenou informácií, protokolov a spoločných kontrolných akcií, atď.

Svetový fond na ochranu prírody v júni 2019 uvoľnil 25 000 mláďat jesetera. Doteraz bolo zaregistrovaných celkom 150 návštev bojovníkov za ochranu jesetera v rybárskych komunitách (25 dedín) vo všetkých cieľových krajinách. Projekt zároveň umožnil aj priamy kontakt medzi rybármi a vedeckými pracovníkmi – bolo zorganizovaných viac školení zameraných na identifikáciu jeseterov, ako aj návštevy expertov v rybárskych komunitách v Bulharsku, Rumunsku a na Ukrajine. V Bulharsku bolo 26 rybárov z 5 komunít zaškolených o výskumných metódach a niektorí z nich sa za primeranú finančnú odmenu zúčastnili monitoringu kolónií jesetera.

Bola založená pracovná skupina na podporu jesetera, ako miestna značka v oblasti cestovného ruchu v Srbsku vrátane „stredísk jeseterov“, ktoré majú stálu výstavu na tému významu jesetera. Zároveň boli vypracované 3 podnikateľské plány v súlade so záujmami ukrajinských podnikateľov.

Vo všetkých cieľových krajinách sa vykonávajú aj prieskumy trhu. V niektorých prípadoch našli „klienci – informátori“ ryby alebo kaviár pochádzajúci od pytliakov. Výsledky daných výskumov budú poskytnuté miestnym úradom s cieľom zaistiť potrebné opatrenia v tomto smere.

Projekt financovaný programom LIFE 2014 – 2020 EÚ

Partneri z Bulharska, Rakúska, Rumunska, Srbska a Ukrajiny vrátane Správy rezervácie biosféry delty Dunaja v Rumunsku a ústavu IZW Leibnitz pre zvieratá a výskum divokej zvery v Nemecku

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Ďalšie detaily:

BUDOVANIE PROSPERITY inteligentným, inovačným a inkluzívnym spôsobom

Podunajský región bol často považovaný za najrôznohodejší európsky makroregión. Skúsenosti krajín tohto regiónu poukazujú na veľké rozdiely v oblasti inovácií, informačnej spoločnosti, konkurencieschopnosti, výchovy, trhu práce a marginalizovaných spoločností. Preto aj tematické okruhy určené na zlepšenie úrovne prosperity v podunajskom regióne majú ako cieľ zintenzívniť spoluprácu v regióne vypracovaním spoločných projektov na zlepšenie sociálnych a ekonomických podmienok.

V dôsledku dlhodobých koordinovaných aktivít zainteresovaných strán boli dosiahnuté pozoruhodné výsledky, čo sa týka podnietenia excelentnosti vo výskume a vývoji, zlepšenia spolupráce medzi poskytovateľmi informácií, rozvoja nadnárodnej spolupráce medzi inováciami a podnikateľským prostredím, zvýšenia podpory pre podnikateľské prostredie, využívania potenciálu pracovnej sily a boja proti chudobe.

Spoločnosť založená na vedomostiach

Prioritný okruh 7 – Spoločnosť založená na vedomostiach prostredníctvom výskumu, výchovy a informačnej technológie podporuje výchovu, výskum a informačnú i komunikačnú technológiu (IKT) v podunajskom regióne presadzovaním spoločných akcií a podporou spolupráce v oblasti výskumu a inovácií.

Medzi kľúčové podujatia tohto prioritného okruhu patria:

- vytvorenie jednej platformy na výmenu a zdieľanie informácií a skúseností v oblasti výskumu a inovácií (V a I) v rámci podunajského regiónu,
- podpora účasti krajín podunajského regiónu na programoch V a I v EÚ,
- presadzovanie podunajského regiónu ako oblasti opierajúcej sa o inteligentné a inovačné hospodárstvo,
- podpora spoločných podujatí zameraných na prioritné okruhy projektu EUSDR a kapitalizačné činnosti medzi jednotlivými projektmi

Významným úspechom daného tematického okruhu je založenie siete Danube Funding Coordination Network (DFCN) – Sústavy pre koordináciu financovania Dunaja (DFCN), ktorá má za cieľ spájanie programov a iniciatív financovania, ktoré existujú v podunajskom regióne, a sprístupňovať ich potenciálnym partnerom projektu. Sústava DFCN podporuje aj spoločné výzvy v krajinách podunajského regiónu s cieľom podporovať multilaterálnu cezhraničnú spoluprácu.

Ďalšie detaily:

Excelentnosť v manažmente projektov v oblasti výskumu, sociálnej a technologickej inovácie (Excellence-In-ReSTI)

Photo credit: Danube Transnational Programme, the EXCELLENCE-In-ReSTI project

Hoci majú zaujímavé inovačné myšlienky, fyzické osoby a organizácie v podunajskom regióne nemajú špecifické zručnosti a potrebné poznatky pre manažment projektov EÚ v oblasti výskumu a inovácií. Preto dobré nápady pre projekt často zostávajú len na papieri a nepodariť sa im získať financovanie. Časť daného problému spočíva v nedostatku spolupráce medzi poskytovateľmi poznatkov, spoločnosťami a orgánmi prijímajúcimi rozhodnutia v oblasti politik.

S ohľadom na hore uvedené skutočnosti ponúka projekt EXCELLENCE-IN-ReSTI kombinovaný program odbornej prípravy určený pre mladých profesionálov i absolventov, ktorí prejavujú záujem o získanie poznatkov o manažmente projektov v oblasti výskumu a sociálnej a technologickej inovácie. Program si kladie za cieľ motivovať a podporovať uplatňovanie projektov financovaných EÚ v podunajskom regióne.

Projekt EXCELLENCE-IN-ReSTI založil Akadémiu ReSTI.academy, inovačný program odbornej prípravy on-line, ktorý zahŕňa 5 modulov odbornej prípravy určených na zdieľanie vedomostí o manažmente, schopnosti vedenia a správy ReSTI. Program odbornej prípravy prilákal už veľký počet mladých profesionálov a o jeho získanie prejavilo záujem veľa inštitúcií. Pilotný program výučby sa začal už v októbri roku 2018, pričom študujúci a školitelia spolupracovali na skúšaní a vylepšení osnov odbornej prípravy v 5 moduloch.

Druhým významným výsledkom je stratégia a plán EXCELLENCE-IN-ReSTI, ktoré obsahujú zhrnutie súčasných výziev manažmentu projektov určených pre vedu, technológiu a inováciu v podunajskom regióne. Dokument odzrkadľuje názory subjektov prijímajúcich rozhodnutia a vytvárajúcich politiky na regionálnej a národnej úrovni, ktoré sú zapojené do výskumu a inovácie

Informačné centrum on-line EXCELLENCE-IN-ReSTI(<https://resti.academy/infodesk>) ponúka v neposlednom rade informácie poskytované expertmi a odborníkmi v súvislosti so všetkými témami spojenými s financovaním EÚ.

Projekt financovaný nadnárodným programom Dunaj INTERREG

Partneri , Bosny a Hercegoviny, Bulharska, Čiernej Hory, Českej republiky, Chorvátska, Maďarska, Rakúska, Slovinska a Srbska.

Photo credit: Danube Transnational Programme, the EXCELLENCE-in-ReSTI project

Ďalšie detaily:

Konkurencieschopnosť a rozvoj zoskupení

Prioritný okruh 8 – Konkurencieschopnosť podnikov vrátane rozvoja zoskupení je určený na podporu konkurencieschopnosti podnikov v krajinách podunajského regiónu, berúc do úvahy rôzne úrovne intenzity inovácií v uvedenom regióne. V tomto kontexte má nadnárodná spolupráca a spolupráca medzi spoločnosťami a inštitúciami, ktoré podporujú podnikateľské prostredie veľmi veľký význam.

Tematický okruh podporuje spoluprácu a výmenu vedomostí medzi malými a strednými podnikmi (MSP), akademickou obcou a verejným sektorom v oblastiach ich právomoci v podunajskom regióne.

Aby sme pripomenuli niekoľko príkladov, zdôrazňuje sa najmä:

- podpora podnikov prostredníctvom osnôv odbornej prípravy a školenia,
- zlepšenie konkurencieschopnosti vidieckych oblastí,
- odstránenie cezhraničných bariér a prekážok, ktorým čelia podniky

Tento tematický okruh sa riadi dokumentom Small Business Act for Europe a jeho prioritami s cieľom podporiť podnikanie, znížiť záťaž regulačného rámca pre podnikateľské prostredie, uľahčiť prístup k financovaniu a na trhy a internalizáciu.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Ďalšie detaily:

Ženy v podnikaní

Photo credit: Borut Juršič

V súčasnej ekonomike nemožno podceňovať potenciál podnikateliek – žien pre ekonomický rozvoj. Mladé ženy v podunajskom regióne predstavujú významný podnikateľský potenciál, pričom 52 % z obyvateľstva regiónu tvoria ženy, z ktorých 30 % má vlastnú živnosť. Čelia však špecifickým problémom pri zakladaní a rozvoji vlastného podnikania. Iba 10 % mladých žien v podunajskom regióne začína podnikáť a len 2 % z nich si založili podnikanie, ktorý trvalo viac ako 42 mesiacov. Rozdiely medzi pohlaviami v krajinách podunajského regiónu je možné vidieť aj v počte založených živností, ale aj i vo všetkých etapách životného cyklu daného podnikania.

Projekt ŽENY V PODNIKANÍ reaguje na tieto výzvy a podnecuje ženy, ktoré majú podnikateľské nápady, aby si založili a rozvíjali vlastné firmy. Po zistení ich potrieb a prekážok sú podporované v tom, aby sa stali úspešnými podnikateľkami. Ďalšie dôležité témy v tejto súvislosti sú

zlepšenie opatrení obsiahnutých v politikách, ktoré sa týkajú podnikateľskej činnosti žien, ako aj podnikateľskej kultúry.

Projekt obsahuje štyri etapy rozvoja: v prvej etape boli preskúmané špecifické potreby mladých žien, ktoré chcú podnikáť, a boli stanovené dostupné nadnárodné podporné opatrenia.

V druhej etape boli počas 6 nadnárodných školení v 6 štátoch stanovené osvedčené postupy v oblasti ženského podnikania s cieľom vypracovať vzory odbornej prípravy, ktoré by podporovali ženské podnikanie. Jeden z úspešných príbehov prezentovaných na týchto akciách opisoval mladú ženu, ktorá sa rozhodla vzdať sa svojho zamestnania a založiť si vlastné podnikanie v oblasti spracúvania a výroby tekvicového oleja. Príklady osvedčených postupov sú uvedené na webovej stránke projektu.

V tretej etape bola preskúmaná možnosť podpory v rámci politík EÚ a bola vypracovaná Agenda podporných politík pre podnikanie mladých žien.

V poslednej etape budú založené a prostredníctvom nadnárodných pilotných akcií testované štyri strediská ženského podnikania v Bosne a Hercegovine, Bulharsku, Maďarsku a Rumunsku s cieľom adekvátne presadzovať podnikanie žien a zlepšovať schopnosti a vedomosti žien.

Súčasne bude vytvorená platforma pre spoluprácu a bude vypracovaná nadnárodná stratégia udržateľnosti.

Projekt ŽENY V PODNIKANÍ plánuje vytvoriť priaznivé prostredie pre ženy, žijúce v podunajskom regióne s tým, že im pomôže rozvíjať vlastné úspešné podnikanie pomocou vhodných zručností a adekvátnych opatrení.

Projekt financovaný nadnárodným programom Dunaj INTERREG

Partneri z Bosny a Hercegoviny, Bulharska, Chorvátska, Maďarska, Moldavska, Nemecka, Rakúska, Rumunska, Slovinska

Photo credit: ANDREJA PETROVIĆ (personal archive)

Ďalšie detaily:

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Investície do ľudí a do ich schopností

Vzhľadom na to, že mnoho výziev, ktorým čelí región, prekračuje národné hranice, spolupráca v rámci projektu EUSDR si kladie za cieľ vytvoriť súdržnosť a podporiť spojenie medzi politikami a iniciatívami, a následne poskytnúť konečnú odpoveď na otázku, ako si predstavujeme budúcnosť v Európe.

V tejto súvislosti sa prioritný okruh 9 – Investície do ľudí a ich schopností zaoberá kľúčovými témami spojenými s výchovou a vzdelávaním, trhom práce a marginalizovanými spoločenstvami. Vzdelávanie, výchova a moderný trh práce sú rozhodujúcimi činiteľmi pre vytvorenie spravodlivej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá zaručuje prosperitu svojich občanov. Podunajský región bude pripravený čeliť zmenám a výzvam budúcnosti iba prostredníctvom investícií do ľudských schopností a vedomostí, predovšetkým však do znevýhodnených skupín. V tejto súvislosti zohráva kľúčovú úlohu európsky pilier sociálnych práv, pretože podporuje inkluzívnu a kvalitnú výchovu, vzdelávanie a výučbu počas celého života, kvalitné pracoviská a sociálnu inklúziu.

Úsilie vynaložené v rámci tohto tematického okruhu viedlo už k inovatívnym prístupom v spolupráci v oblastiach výchovy, trhu práce a inklúzie, v projektoch a tiež definovaní politík v danej oblasti. Taktiež bola úspešne stanovená široká sieť zainteresovaných strán, ktorá zaručuje zosúladenie relevantných činiteľov v regióne.

Ďalšie detaily:

■ Spravodlivé pracovné podmienky pre všetkých

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Zmeny v digitálnej oblasti a ich vplyv na všetky činnosti človeka sú jedným z najväčších problémov súčasnosti, ale aj blízkej budúcnosti. Ak digitalizácia nebude upravená inak, mohla by prehĺbiť rozdiely v príjmoch a obmedziť dostupnosť systémov sociálneho poistenia, nielen kvôli zníženiu hodnoty príspevkov, ale aj pre často nestabilný charakter samotnej digitálnej pracovnej sily.

Stručne povedané, trh práce sa mení. Cenu za túto štrukturálnu zmenu veľmi často platí pracovná sila s nízkou kvalifikáciou, prestarnutí a zraniteľní pracovníci a pracovníci na polovičný úväzok. Je veľmi pravdepodobné, že rutinná práca bude nahradená

automatizáciou a pracovníci s nízkou odbornou úrovňou si nebudú vedieť nájsť pracovné miesta, pretože nemajú digitálne zručnosti. Nové atypické formy práce (napríklad hromadná práca, dočasné pracovné príležitosti ponúkané agentúrami, práca vykonávaná prostredníctvom on-line platforiem) sa čoraz viac rozširujú, pracovníci budú čeliť problémom, ako sú neisté pracovné podmienky, znížená úroveň bezpečnosti v zamestnaní, neadekvátne platy a znížená úroveň sociálnej bezpečnosti.

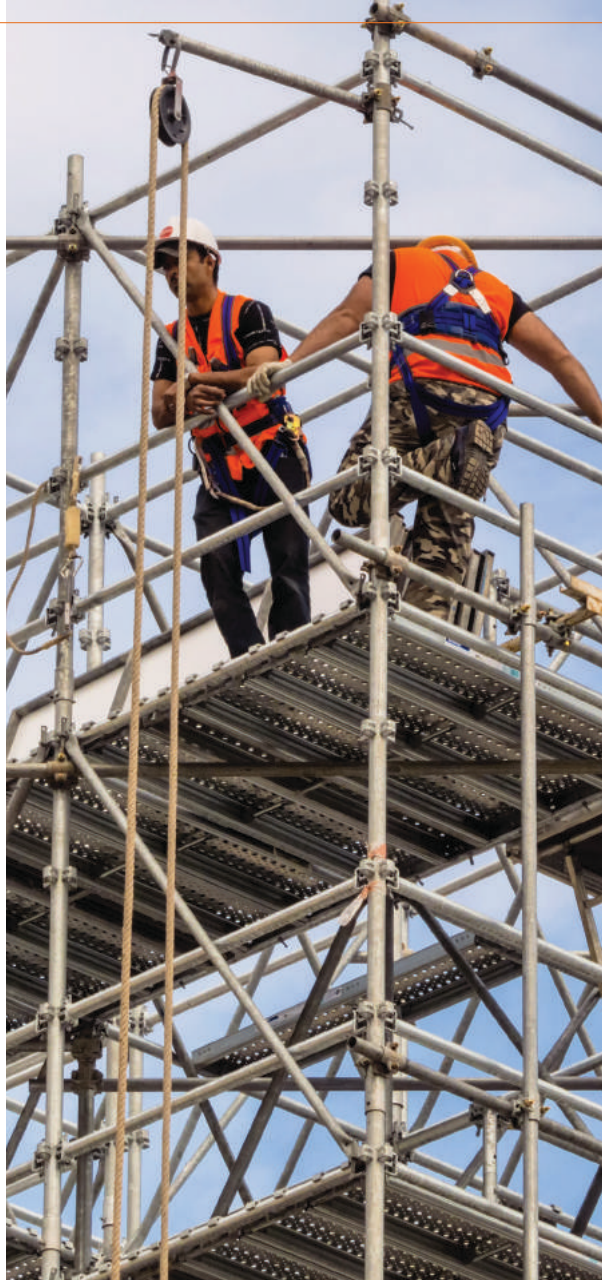
Podpora úzkej spolupráce so sociálnymi partnermi v podunajskom regióne s cieľom vytvoriť vhodné osnovy pre výchovu a rekvalifikáciu, zákonodarstvo a

spravodlivé regulačné rámce(najmä pre atypické formy práce) by mohli aktívne prispieť k prevencii neistoty pracovných podmienok ,nezamestnanosti, nízkokvalifikovanej a zostarnutej pracovnej sily, a v neposlednom rade chudobe. Zamestnávateelia by technologické vymoženosti nemali využívať na to, aby sa vyhýbali predpisom pracovného trhu.

Projekt The Danube@work združuje sociálnych partnerov zo štyroch krajín podunajskej oblasti s cieľom preskúmať potreby pracovníkov, pokiaľ ide o zákonný a regulačný rámec a s cieľom predchádzať ich zneužívaniu v etape prechodu na novú „priemyselnú revolúciu“.

Napríklad vzťah medzi klientmi on-line platformy a pracovníkmi nie je stanovený zákonom. Následne, hoci platforma on-line nahradzuje jedného zamestnávateľa, v prípade, že hovoríme o „výhodách“ pre pracovníkov alebo o ochrane práv pracovníkov, často sa platforma on-line stáva skôr sprostredkovateľom a pracovníkov vníma ako živnostníkov.

Aby projekt The Danube&work našiel riešenia týchto problémov, vytvoril sieť národných expertov v oblasti digitalizácie v rámci odborov vo všetkých partnerských krajinách. Cieľom bola výmena vedomostí a informácií o procese digitalizácie. Táto sieť organizovala semináre na tému spoločných rokovaní, ochrany pracovníkov a iné relevantné témy spojené s „digitálnou pracovnou silou“.

Images(s) used under license from Shutterstock.com.

Projekt financovaný zo štátneho rozpočtu Rakúska

Partneri z Bulharska, Rakúska, Rumunska, Srbska

Ďalšie detaily:

KONSOLIDÁCIA REGIÓNU účinnosť, stabilita a bezpečnosť

Krajiny podunajského regiónu majú spoločný cieľ zlepšiť spôsob fungovania demokratických inštitúcií, verejnej správy a ústredných, regionálnych a miestnych organizácií sledujúc vytvorenie istejšie a bezpečnejšie prostredie pre ich občanov. Pre dosiahnutie tohto účelu boli iniciované spoločné akcie s cieľom zaručiť lepšie politické, občianske a administratívne štruktúry, zlepšiť mechanizmy vládnej pôsobnosti na viacerých úrovniach, uľahčiť administratívnu spoluprácu cezhraničných spoločenstiev a bojovať proti korupcii a organizovanému zločinu.

V nasledujúcej časti je prezentovaný spôsob, akým boli spoločné iniciatívy určené pre uľahčenie cezhraničnej spolupráci a boja proti organizovanému zločinu vykonané, so zdôraznením pridanej hodnoty ich výsledkov.

Inštitučná kapacita a spolupráca

Tento prioritný okruh funguje ako informačný a komunikačný bod pre zapojené krajiny na miestnej, regionálnej, národnej a európskej úrovni, ktoré pôsobia v oblasti konsolidácie inštitučnej kapacity participatívneho pôsobenia moci a priestorového rozvoja.

Prioritný okruh 10 – Zlepšenie inštitučnej kapacity a spolupráce má nasledovné ciele:

- riešenie otázok spojených s konsolidáciou inštitučnej kapacity na miestnej, regionálnej a národnej úrovni,
- zapojenie občianskej spoločnosti do činnosti verejnej správy,
- zlepšenie úrovne miestneho rozvoja a vytvorenie systému výdavkov.
- zvýšenie miery absorpcie európskych fondov

Tento tematický okruh podporuje iniciatívy spojené s presadzovaním politík vypracovaných a zapojených do participatívneho systému, so zapojením širokej škály faktorov a sprostredkovaním dobrého spravovania na všetkých úrovniach.

Taktiež sa veľmi zdôrazňuje význam podpory a rozvoja finančných nástrojov pre projekty malého rozsahu, ako i užšej spolupráce medzi promotérmi projektov a finančnými inštitúciami a tiež podnecovanie rôznych nápadov pre projekty, ktoré potrebujú podporu (cez www.EuroAccess.eu).

Ďalšie detaily:

■ Modely cezhraničnej spolupráce

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Štátne hranice z oblasti Dunaja a Jadranského a Iónskeho mora utrpeli viac zmien v poslednom storočí a spôsobili mnoho traumy a nedôveru medzi národmi. Vďaka malej rozlohe krajín (dokonca aj v strednej a východnej Európe i na Balkáne) žije značná časť obyvateľstva pozdĺž hraníc a mnoho inštitúcií a spoločností pôsobí a vykonáva svoju činnosť v ich blízkosti. Ľudia a ich firmy, ktoré sa nachádzajú na jednej aj na druhej strane hraníc, sú však oddelené z právneho, administratívneho, ekonomického a spoločensko-kultúrneho hľadiska. Táto skutočnosť má v porovnaní s územia umiestnenými v strede krajín za následok obrovskú nevýhodu pre územia nachádzajúce sa pozdĺž hraníc.

Projekt SECCo2 ponúka riešenie pre uľahčenie cezhraničnej spolupráce týchto regiónov. Na jednej strane je platforma SECCo2 (www.secco2.eu) určená na výmenu vedomostí a informácií o úspešných modeloch cezhraničnej spolupráce (CBC). Na druhej strane, prostredníctvom platformy Young Leaders Platform vytvára projekt možnosti pre budúce generácie, aby sa rozvíjali v tolerantnejšom prostredí v rámci týchto dvoch makroregiónov.

Použitím platformy ako on-line kontaktného bodu (jediného centra) môžu relevantné strany pre CBC vykonávať výmenu informácií, budovať partnerstvá, navrhovať spoločné projekty a sprístupňovať

poznatky a informácie, ktoré existujú v oblasti ich záujmu. Platforma predstavuje súbor nástrojov CBC, ktoré ponúkajú obsah e-learningu, prístup k portálom finančných zdrojov (<https://www.euro-access.eu/>) a digitálnu knižnicu, ktorá obsahuje štúdie, dokumenty o politikách a iné dokumenty na tému cezhraničnej spolupráce – s cieľom zlepšovať kapacitu zapojených strán na miestnej úrovni.

Súčasne s rozvojom tejto platformy zorganizoval projekt SECCo2 10. ročník Medzinárodného fóra mládeže a konferenciu na tému cezhraničnej spolupráce v Tivite

(Čierna Hora) s cieľom konsolidácie Asociácie platformy mladých lídrov v pohraničných regiónoch Európy (malá skupina, ktorá zahŕňa mladých ľudí z celej Európy).

Na základe výsledkov tohto projektu sa zlepšila diskusia o cezhraničnej spolupráci a prostredí pre vytvorenie partnerstiev v týchto 2 makroregiónoch. Toto zlepšenie by malo taktiež prispieť k zrastu vzájomnej dôvery medzi národmi a udržiavaniu dlhodobého mieru v regiónoch.

Projekt financovaný Fondom strategických projektov pre Dunaj, financovaný Európskou komisiou a Mestským úradom mesta Viedeň.

Partneri z Talianska, Maďarska, Nemecka, a Srbska.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Ďalšie detaily:

Bezpečnejší región

Bezpečnosť v podunajskom regióne je jedným z najvýznamnejších prvkov harmonickej spolupráce medzi zainteresovanými stranami zapojenými do uplatňovania stratégie. V prípade neexistencie určitej úrovne bezpečnosti a stabilného prostredia v regióne by bola spolupráca v akomkoľvek smere značne narušená.

Prioritný okruh 11 – Spolupráca na presadzovaní bezpečnosti a riešení problémov spojených s organizovaným zločinom a závažnými trestnými činmi prispieva k udržateľnému rozvoju podunajského regiónu, pričom bezpečnosť je vzájomne prepojená s ostatnými aspektmi stratégie, s dôrazom na:

- zlepšenie spolupráce medzi policajnými zbormi,
- rozvoj dlhodobej strategickej spolupráce medzi relevantnými subjektmi v oblasti uplatňovania zákona pozdĺž rieky Dunaj
- vylepšenie systémov colnej kontroly.
- podporovanie právneho štátu a boja proti korupcie.

Spolupráca medzi prioritným okruhom 11 a prioritným okruhom 1A pokračuje na základe spoločne vypracovaných dokumentov, respektíve Príručky o colných kontrolách a odporúčania na zlepšenie colných kontrol. Spolupráca s prioritným okruhom 10 prispieva aj k rozvoju spoločných iniciatív v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi.

Ďalšie detaily:

Spoločné iniciatívy v oblasti bezpečnosti mali priaznivé účinky na bezpečnosť a ochranu pozdĺž Paneurópskeho dopravného koridoru VII. V roku 2017 sa tento tematický okruh zameriaval predovšetkým na nezákonný rybolov a na narušenie predpisov v oblasti riečnej prepravy. Podujatia na zlepšovanie spolupráce v oblasti zneškodňovania výbušných zariadení organizuje aj Stredisko profesijného vzdelávania v oblasti CBRN-E v strednej Európe, ktoré sa nachádza v Maďarsku.

Boj s organizovaným zločinom v oblasti obchodovania s drogami

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Trh metamfetamínov v Európskej únii sa stále zväčšuje. Metamfetamín je silný stimulátor, ktorý predstavuje riziká pre zdravie ľudí, ktorí ho užívajú. Posledné trendy ukazujú, že v Európe je surovina (tzv. prekursor drog) používaná na výrobu metamfetamínu predmetom obchodovania predovšetkým na Balkáne, v Českej republike a Poľsku. Metemfetamín sa navyše čoraz viac vyrába aj v Nemecku a Holandsku. Na európskom trhu s nezákonnými látkami má popritom čoraz väčší podiel

metamfetamín z Mexika, ktorý sa dostáva do Európy prostredníctvom mexických zoskupení organizovaného zločinu.

Vzhľadom na obrovský rozsah fenoménu medzinárodného organizovaného zločinu v oblasti obchodu s drogami je potrebné riešiť tento problém na nadnárodnej úrovni. Práve preto Národné protidrogové stredisko polície Českej republiky navrhlo projekt

Spolupráca pri zneškodňovaní sietí obchodovania s drogami a nezákonných laboratórií, ktoré sa zameriavajú na nezákonnú výrobu syntetických drog, najmä kryštálov metamfetamínu.

Hlavným účelom projektu je zníženie množstva drog podliehajúcich obchodovaniu, distribúcii alebo výrobe v Európskej únii, zneškodnenie zoskupení organizovaného zločinu a nezákonných laboratórií a zatknutie zúčastnených zločincov. Aby bol projekt úspešný, je potrebná účasť čo najväčšieho počtu krajín. Aktuálne sa na projekte zúčastňuje 5 krajín (Bulharsko, Česká republika, Poľsko, Slovenská republika, Srbsko) a je podporujú ho Belgicko, Bosna a Hercegovina, Holandsko, Maďarsko, Moldavsko, Nemecko, Rakúsko, Rumunsko, Ukrajina a Spojené štáty americké.

Projekt podporuje operačné stretnutia zamerané na trestnú činnosť a koordinuje spoločné akcie v teréne a bezpečnostné opatrenia na hlavných diaľniciach v zúčastnených krajinách. Projekt CO3DIL uľahčuje tok operačných informácií, ako aj ich výmenu. Taktiež spája úrady zodpovedné za dodržiavanie zákonov v členských štátoch a tretích štátoch s cieľom zničiť nezákonné siete výroby a distribúcie syntetických drog a bojovať proti obchodovaniu s prekurzormi drog.

Projekt financovaný Fondom pre vnútornú bezpečnosť Európskej únie – polícia

Partneri z Bulharska, Českej republiky, Poľska, Slovenska a Srbska.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Publikovalo: Ministerstvo pre verejné práce, rozvoj a správ, Rumunsko

Vydal: Danube Strategy Point

Dizajn: Gabriel Latîş

Zdroj fotografií: pozri zdroje citované vo vnútri tejto publikácie

Vytlačené v januári 2020

Danube Strategy Point (DSP): Robert LICHTNER (koordinátor), Andreea PENA (zodpovedná za posilnenie inštitučnej kapacity), Katharina LENZ (zodpovedná za strategický pilier), Mihaela FLOREA (zodpovedná za strategický pilier), Petra WÄCHTER (zodpovedná za hodnotenie), Andreea STOENESCU (zodpovedná za komunikáciu), Helene SCHABASSER (zodpovedná za projekt), Dan BĂLĂNESCU (zodpovedný za projekt)

STRATÉGIA EURÓPSKEJ ÚNIE PRE PODUNAJSKÝ REGIÓN (EUSDR)

Kancelária DSP vo Viedni:

Mesto Viedeň/Úrad financovania EÚ

Tel.: +43 (01) 89 08 088 2603

Ul.Kirchberggasse 33/9
1070 Viedeň
Rakúsko

Kancelária DSP v Bukurešti:

Ministerstvo pre verejné práce, rozvoj a správu

Tel.: +4 0372 111 356

Bd. Libertatii 14, 5. obvod
050706 Bukurešť
Rumunsko

f <https://www.facebook.com/DanubeRegionStrategy>

in <https://www.linkedin.com/in/eusdr>

🐦 <https://twitter.com/eusdr>

▶ <https://www.youtube.com/user/DanubeRegionStrategy>

Publikovalo: Ministerstvo pre verejné práce, rozvoj a správ, Rumunsko

Vydal: Danube Strategy Point, január 2020